

НЕМАТЕРІАЛЬНІ АКТИВИ ЯК ПОКАЗНИК КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Запорізька державна інженерна академія, кафедра ОАОА

В умовах глобалізації та інтернаціоналізації економіки України, переходу до ринкових відносин, визнання її в СОТ та руху до ЄС набуває особливого значення інвестиційна діяльність, конкурентоспроможність. На нинішньому етапі розвитку світової економіки наявність лише матеріальних активів не гарантує збільшення доходу, а вартість створюється не тільки з допомогою виробничих операцій. В даний час у майновому потенціалі підприємств неухильно зростає роль нематеріальних активів. Це обумовлено хвилею поглинання одних підприємств іншими, швидкістю та масштабами технологічних змін, поширенням інформаційних технологій, ускладненням і інтеграцією вітчизняного фінансового ринку. Зростає роль нематеріальних активів як джерела додаткового прибутку та виграшу в конкурентній боротьбі.

Інформація про стан ринку, технології, ноу-хау і т. ін. мають досить велику питому вагу в структурі капіталу різних компаній, яка у зв'язку з цим зазнає серйозних змін, оскільки вартість нематеріальних активів зростає. Компанії, що займаються виробництвом програмного забезпечення, мають зовсім іншу структуру капіталу. Близько 90-95 % активів є нематеріальними, і всього лише 5-10% відносяться до матеріальних [1,25-26].

Сьогодні українські підприємства мають дуже низький відсоток нематеріальних активів у загальній вартості бізнесу (близько 2–5%), в той же час ринкова вартість додатково врахованих нематеріальних активів на одному і тому ж підприємстві може скласти 15–20% і більше, що збільшує вартість компанії. Світові тенденції у процесі купівлі-продажу бізнесу свідчать, що вартість нематеріальних активів у загальній вартості компанії складає від 40 до 90%. Відомі випадки, коли майже вся вартість бізнесу сформована нематеріальними активами.

Незважаючи на переконливі факти впливу нематеріальних активів на конкурентоспроможність зарубіжних компаній, у практиці господарювання вітчизняних підприємств нематеріальні активи не тільки неправильно оцінюються, але й майже не обліковуються.

Якщо у розвинутих країнах частка нематеріальних активів в загальній капіталізації складає 30–35%, а в компаніях цей показник може досягати 70%, майже 90–100% нематеріальних активів вітчизняних підприємств не відображається в їхній фінансовій звітності. Лише права на торговий знак, знак обслуговування, найменування місця походження товарів відображаються в балансі на 80%; решта 20% не врахованих активів відносяться до прав на фірмові найменування і не відображаються в балансі внаслідок відсутності відповідної нормативно-правової бази [2].

Отже, нематеріальні активи свідчать про стан інноваційного розвитку підприємства, його можливість конкурувати на ринку технологічної продукції. Її зменшення по підприємствах вказує на недостатню увагу інноваційному розвитку та впровадженню наукомістких технологій із боку промислових підприємств. Нематеріальні активи не відіграють помітної ролі в капіталізації як підприємств, так і країни загалом. За даними Державної служби статистики, в 2015 р. частка нематеріальних активів у нефінансових активах країни становила лише 0,84 %, тоді як основних засобів — 83,73 % [3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кузнєцов В.А Нова економіка і постіндустріальне суспільство: зіставлення понять / В.А. Кузнєцов // Вісник Челябінського державного університету. – 2009. - № 2 (140). – С. 22-27
2. Красноштан О.С. Вплив нематеріальних активів на швидкість зростання ринкової вартості підприємства [Електронний ресурс] / О.О. Красноштан, Н.І. Тимошук // Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ. – Режим доступу до журналу: http://www.rusnauka.com/34_VPEK_2012/Economics/10_121395.doc.htm
3. Експериментальний баланс нефінансових активів за 2015 рік / Держкомстат України:[Електронний ресурс].https://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2011/vvp/balans/balans_u/eksp_balans_2015.htm